

№ 9.

Warszawa, d. 1 marca 1924 r.

№ 9.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Chmielna 2 m. 6, tel. 114-26.

Adres telegraficzny: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 3 kwartalnie.

CENA POJEDYŃCZEGO NUMERU Złp. 0 gr. 30.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

NARADA GOSPODARCZA.

Z inicjatywy p. premjera W. Grabskiego odbywają się obecnie w ministerstwie skarbu obrady przedstawicieli życia gospodarczego, w celu wyświetlenia zagadnień najważniejszych, związanych z akcją sanacyjną. Do udziału w naradzie zaproszeni są pp. ministrowie: przemysłu i handlu inż. Kiedroń, pracy i opieki społ. Simon, rolnictwa—Janicki, reform rolnych—Ludkiewicz, kolei—Tyszka, niektórzy posłowie i kierownicy związków robotniczych, profesorowie ekonomji, oraz wybitni przedstawiciele rolnictwa i przemysłu. W liczbie tych ostatnich są: pp. Chłapowski, Drzewiecki, Heyman, Łempicki, Natanson, Okolski i Surzycki.

Pierwsze posiedzenie, które odbyło się 23 lutego, poświęcone było zagadnieniu cen. Rozważano szerzej sprawy cen na zboże, przyczem rolnicy, stwierdzając, że ceny krajowe są niższe od zagranicznych i nie odpowiadają potrzebom rolnictwa, domagali się zmniejszenia opłat wywozowych. Życzenie to spotkało się ze sprzeciwem konsumentów, w imieniu których przemawiali przedstawiciele robotników, którzy wyrazili obawę, że wynikiem zmniejszenia opłat może być podniesienie cen wewnętrznych, a zatem wzrost drożyzny. Następnie sprawę cen na węgiel i usiłowań rządu w celu zniesienia cen szczegółowo przedstawił p. minister Kiedroń. Na następnym posiedzeniu w d. 26 b. m. dyskusja w sprawie cen zakończona została przemówieniem dyr. Okolskiego, który stwierdził, że w chwili obecnej ceny na surowkę i żelazo krajowe są wyższe, aniżeli zagraniczne, nawet z doliczeniem cła. Analizując koszt surowców (rudę, koksu, węgla) i ich właściwości, następnie koszt robocizny i koszty

ogólne, mówca stwierdził, że ceny na wyroby hutnicze krajowe muszą być wyższe od zagranicznych i wywoływać konieczność skutecznej ochrony celnej. Atoli ochrona ta musi dochodzić jedynie do wielkości ochronny koniecznej, lecz nie nadmiernej, która, podwyższając koszty wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego, zmniejsza ich zdolność konsumcyjną. Zagadnienie, które na rynku zewnętrznym może być rozwiązane za pomocą ceł ochronnych, prawidłowo skonstruowanych, w stosunku do wyrobów eksportowanych nabiera szczególnej wagi i zdaniem mówcy może być rozwiązane jedynie za pomocą premji eksportowych, wyrównujących różnicę pomiędzy ceną surowców zagranicznych i krajowych.

Następnie narada zajęła się rozważaniem w dniu 27 i 28 b. m. sprawy płac robotniczych, przyczem mówcy, reprezentujący przemysł, p. p. Drzewiecki, Heyman, Natanson i Okolski uważali, że obecne płace przekraczają normy przedwojenne, co w związku ze zmniejszonym czasem pracy (46-godzinowy tydzień, święta i urlopy) i z mniejszą, w wielu wypadkach, wydajnością pracy doprowadza do kosztów wytwórczości, wykluczających możliwość zbytu na rynku krajowym, chronionym przez cła, nie mówiąc o rynkach zagranicznych, które od kilku miesięcy są zupełnie dla naszych wyrobów zamknięte.

Mówcy stwierdzili, że koszt utrzymania w Warszawie rodziny 4-osobowej w 1 poł. lutego 1924 r., będący, jak wiadomo, podstawą do określenia wzrostu drożyzny, wynosił 10 053 103 mk., gdy koszt ten obliczony dla 1 połowy 1914 r. równa się 3,20 mk. zł. co, uwzględniając spadek waluty, dowodzi, że obecny

koszt utrzymania jest większy od przedwojennego o 33%. Natomiast wzrost płac robotniczych obecnych w stosunku do przedwojennych wynosi około 60% dla przemysłu budowlanego, około 75% dla przemysłu metalowego, około 100% dla przemysłów chemicznego i cementowego, około 200% dla młynarstwa. Jeżeli poddać analizie przebieg wzrostu, czego dokonał dyr. Graff, to okaże się, że płace robotnicze ulegały zwiększeniu mniej więcej odpowiadającym spadkowi waluty do lipca 1923 r., od tego zaś czasu powszechne stosowanie wyżek drożyznianych, ustalanych dwa razy na miesiąc przez Główny Urząd Statystyczny, wywoływało automatycznie wzrost drożyzny, który postępował szybciej, aniżeli spadek marki polskiej, co doprowadziło do obecnego stanu katastrofalnego. Rzeczowe wywody przedstawicieli przemysłu, domagające się rewizji wszystkich elementów, podrażających produkcję, i zastosowania środków, dążących do jej potanienia, spotkały się z żywą opozycją ze strony posłów lewicowych i przedstawicieli robotników, twierdzących, że istota zła polega na złej organizacji zakładów przemysłowych i przestarzałych metodach pracy, i gdy na te czynniki będzie zwrócona należyta uwaga, to objawy ujemne, odczuwane obecnie, muszą ustąpić. Reasumując przemówienia kilkunastu mówców, p. premier stwierdził, że nie ma możliwości uzgodnienia poglądów obu stron i uważa dalsze zbadanie sprawy, szczególnie pod względem zarobków robotników zagranicą i wydajności pracy u nas, za konieczne.

Obrady w dniach najbliższych poświęcone zostaną sprawie kredytów gospodarczych i innym kwestjom ekonomicznym, związanym ściśle z przeżywanym momentem.

STEMPLOWANIE PODAŃ DO KONSULATÓW POLSKICH.

Departament handlu zagranicznego ministerstwa przemysłu i handlu nadesłał Centralnemu Związkowi P. P. G. H. i F. komunikat następujący:

„Jak donosi ministerstwo spr. zagranicznych, wiele podań firm naszych z zapytaniami o firmy zagraniczne napływa do konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej bez ostampowania. Wobec tego ministerstwo przemysłu i handlu prosi o podanie do ogólnej wiadomości przemysłowców i kupców, że podania do placówek zagranicznych należy składać zawsze z opłatą stemplową“.

Nadmieniamy, że opłata stemplowa od podań zwyczajnych wynosi obecnie 3 800 000 mk.

PODATEK OD WĘGLA ZNIŻONY.

W Nr. 16 Dziennika Ustaw R. P. z d. 25 lutego r. b. zostało ogłoszone rozporządzenie ministra skarbu i ministra przemysłu i handlu z d. 12 lutego r. b. w sprawie obniżenia podatku od węgla.

Podatek od węgla kamiennego z kopalni głębokich Zagłębia Dąbrowskiego wynosi obecnie od dnia 6 lutego r. b., 12,5% wartości, względnie ceny węgla. Podatek ten zmieniał się w ciągu roku ubiegłego w sposób następujący:

do 1 maja 1923 r.	25%
od 1 maja do 1 grudnia 1923 r.	30%
„ 1 grudnia 1923 r. do 6 lutego 1924 r.	21%
„ 6 lutego 1924 r.	12,5%

NOWA SKALA PODATKU DOCHODOWEGO.

Ministerstwo skarbu zarządziło, aby pobór podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur

i wynagrodzeń za najemną pracę na obszarze b. dzielnic rosyjskiej i austriackiej był w miesiącu marcu 1924 r. dokonywany według skali następującej:

L. p.	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym		Stopa procentowa podatku
	ponad	do	
	w milionach marek		
1.	5 256	7 008	0,3
2.	7 008	8 760	0,4
3.	8 760	11 388	0,5
4.	11 388	14 016	0,8
5.	14 016	16 644	1.
6.	16 644	19 272	1,3
7.	19 272	21 900	1,6
8.	21 900	24 820	2.
9.	24 820	27 740	2,4
10.	27 740	30 660	3.
11.	30 660	33 580	3,6
12.	33 580	36 500	4,2
13.	36 500	37 960	5,4
14.	37 960	40 150	6,6
15.	40 150	42 340	8,4
16.	42 340	45 260	10,2
17.	45 260	48 180	12.
18.	48 180	51 110	13,8
19.	51 110	54 750	15,6
20.	54 750	58 400	16,3
21.	58 400	62 050	17,1
22.	62 050	65 700	18.
23.	65 700	69 350	18,8
24.	69 350	73 000	19,8
25.	73 000	76 650	20,7
26.	76 650	80 300	21,7
27.	80 300	83 950	22,5
28.	83 950	87 600	23,4
29.	87 600	131 400	24,2
30.	131 400	175 200	25.
31.	175 200	219 000	25,9
32.	219 000	262 800	26,7
33.	262 800	328 500	27,6
34.	328 500	525 600	29,4
35.	525 600	657 000	30,6
36.	657 700	876 000	32,4
37.	876 000		34,2

POLSKA PROPAGANDA EKONOMICZNA W RUMUNJI.

Konsulat Polski w Bukareszcie komunikuje Centralnemu Związkowi P. P. G. H. i F., że z inicjatywy poselstwa polskiego zamierzonym jest wydawanie w Bukareszcie miesięcznika, propagującego polskie interesy handlowo-przemysłowe w Rumunji. Pismo będzie wydawane w języku rumuńskim i francuskim i prócz referatów o poszczególnych gałęziach naszego przemysłu będzie umieszczać reklamy i ogłoszenia. Wobec tego, że pismo wydawane będzie w kilku tysiącach egzemplarzy i rozsyłane do izb handlowych oraz kupców i przemysłowców Rumunji, może ono oddać wielką pomoc przy torowaniu dróg naszemu handlowi i przemysłowi. Należy spodziewać się, że nasze sfery kupieckie i przemysłowe, oceniające wartość rynku rumuńskiego dla Polski, zechcą korzystać z wydawnictwa w celach reklamowych.

Ceny ogłoszeń wynoszą:

Cała strona	4 000 lei
1/2	2 000 .
1/4	1 000 .
1/8	500 .
Drobne wzmianki w ogólnych listach fabryk z podaniem firmy i produkowanych artykułów	150 .

Pożądaniem jest, aby poważniejsze fabryki nadsyłały krótkie opisy fabryk z ilustracjami (kliszami). Pieniądze za ogłoszenia i reklamy można nadsyłać pod adresem Konsulatu Polskiego w Bukareszcie, str. Popa Tatu 57 na r-k Banca Commerciala Romana.

ZNIŻKA CEN NA NIEKTÓRE MASZYNY ROLNICZE.

Firma „Unja“ Zjednoczone Fabryki Maszyn dawn. A. Ventzki, Blumwe i Peters, Sp. Akc. w Grudziądzu, która jest członkiem P. Z. P. M., zawiadomiła nas, że od dnia 26 lutego r. b. obniżyła ceny na brony polne, kultywatory i brony sprężynowe, pługi 1-skibowe znaku NAP, obsypniki i pielniki, pługi HP i brony HE, płóćki i gniotowniki — o 5%, zaś na parniki — o 7½% od cen z dnia 18 stycznia r. b.

Ceny te na pozostałe wyrabiane przez firmę maszyny pozostają bez zmiany.

ZAPOWIEDŹ ZNIŻKI CEN ŻELAZA.

W Nr. 40 „Monitora Polskiego“ z d. 18 r. b. czytamy wiadomość z ministerstwa przemysłu i handlu, że p. minister inż. J. Kiedroń odbył konferencję z członkami prezydium Związku Polskich Hut Żelaznych w sprawie zniesienia ceny żelaza. W wyniku konferencji hutnicy oświadczyli gotowość obniżenia cen żelaza o 10%.

RYNEK METALOWY.

Ceny hurtowe na surowce przemysłu metalowego przetwórczego w dn. 28/II 1924 r. w Mkp. za 1 kg. franco wagon st. Warszawa (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“):

Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu drzewnym	Mk. f. 382000.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ № 1	370000.—
„Witkowska“ № 1	370000.—
Złom żeliwny (fragment lany)	220000.—
Żelazo handlowe krajowe	527000.—
Bednarka gorąco walcowana	603000.—
Bednarka zimno walcowana	1023000.—
Walcówka (drut okrągły od 5½ do 13 mm., kwadratowy od 5¼ do 8 mm.)	641000.—
Blacha (cena zasadnicza)	661000.—
Koks karwiński	135000.—
„górnosląski twardy	118000.—
„miękki	112000.—
Węgiel dąbrowski gruby	85000.—
„górnosląski gruby	88000.—

Ceny wyrobów walcowanych.

Ceny Związku Polskich Hut Żelaznych podane w poprzednich № № „Przem. Metal.“ począwszy od d. 10 stycznia 1924 r., pozostają bez zmiany aż do odwołania.

Ceny odlewów.

Ceny wszystkich odlewów, podane w № 8 „Przem. Metal.“ z d. 23 lutego 1924 r., pozostają bez zmiany aż do odwołania.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 100 kg. franco wagon Warszawa:

711×1422×0,5 mm.	75 zł. — gr.
711×1422×0,525mm.	72 „ 50 „
711×1422×0,55 mm.	70 „ — „
1000×2000×0,5 mm.	80 „ — „
1000×2000×0,55 mm.	77 „ 50 „

Ceny te rozumieją się za 100 kg., licząc złoty polski równy frankowi złotemu waloryzacyjnemu.

Ceny artykułów elektrotechnicznych.

Polski Związek Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych m. st. Warszawy notuje w d. 21 lutego 1924 r. następujące ceny artykułów do oświetlenia elektrycznego, które obowiązywać będą do odwołania.

1. Żarówki 110 i 120 w. do 50 świec, gruszki jasne jednowat.	zł. gr. 1 20
2. Żarówki 220 woltów do 50 świec, gruszki jasne jednowat.	1 50
3. Sznur miedziany 2×0,75 mm. kw. w gumie I gatun., metr	55
4. Sznur miedziany 2×1 mm. kw. w gumie I gatun., metr	65
5. Korki bezpiecznikowe do 10 amp., normalne	45
6. Gniazda wtyczkowe	1 20
7. Wtyczki porcelanowe	50
8. Wyłączniki 2 amp.	90
9. Przełączniki 4 amp na ścianę lub wyłączniki pod tynk	1 25
10. Oprawki bez kurka	60
11. „ z kurkiem	1 15

Ceny powyższe dotyczą artykułów według norm przedwojennych. Złoty polski równy frankowi złotemu waloryzacyjnemu.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej

(w tysiącach marek polskich po kursie średnim dnia za 1 kg.)

D a t a	L O N D Y N				
	21/2	22/2	23/2	25/2	27/2
Średni kurs waluty	40140	40275	40260	40314	40250
Antymon	2364	2369	—	2370	2367
Cyna: banka i austral. standard	10994	10869	—	10931	11403
Cynk hutniczy	1462	1467	—	1487	1470
Miedź elektrolityczna. standard	2766	2746	—	2736	2763
„ „	2556	2513	—	2522	2508
Ołów miękki hutniczy	1422	1447	—	1448	1485
Rtęć	11510	11550	—	11560	11471

Kurs franka złotego waloryzacyjnego wynosił od d. 7-go lutego do d. 1-go marca r. b. łącznie 1800000 mkp.

NOTATKI.

„Tak jasne, jak ukaz senacki“. Gdyby Adam Mickiewicz żył w naszych czasach i zaglądał do „Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej“, to zmieniłby zapewne swoją opinię o niejasności rosyjskich ukazów senackich, gdyż rozporządzenia władz polskich znacznie przewyższają je pod tym względem. Tak np. ogłoszone w № 16 „Dz. Ust. R. P.“ z d. 25 lutego r. b. „rozporządzenie ministra skarbu z dnia 15 lutego 1924 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. o zastosowaniu stałej jednostki do obliczania danin, niektórych innych dochodów publicznych oraz kredytów, udzielanych przez instytucje państwowe i samorządowe, odnośnie do przepisów ustawowych o państwowym podatku dochodowym, zawartych w rozporządzeniu ministra skarbu z dnia 14 lipca 1923 r. (Dz. U. R. P. № 77 poz. 607) i w ustawie z dnia 10 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. № 13 poz. 110)“ — krótki tytuł, nieprawdaż? — rozporządzenie to jest zagadką, nad której rozwiązaniem zastanawiała się w d. 27 lutego komisja Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, złożona z kilkunastu osób. Komisja, w skład której wchodziło czterech adwokatów i sześciu naczelnych buchalterów największych banków i firm przemysłowych polskich, po godzinnej dyskusji nad p. 3 § 4-go przyszła do przekonania, że zagadki tej nie odgadnie i że o rozwiązanie jej należy prosić ministerstwo skarbu. W tym celu została wybrana podkomisja z pięciu osób, której zadaniem jest uzyskanie dostatecznie jasnej interpretacji rozporządzenia.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Przed tekstem: cała strona złp. 60; pół strony złp. 33; ¼ strony złp. 20; 1/8 strony złp. 10; Za „ „ „ „ 50; „ „ „ „ 30; „ „ „ „ 18; „ „ „ „ 9;

Drobne ogłoszenia i notatki sprawozdawcze: 15 gr. za milimetr wysokości w jednym łamie. Załączniki podług umowy. Adres trzypięciowy petlitowy złp. 7 kwartalnie.

1 Złp. równy frankowi złotemu podług kursu urzędowego w dniu poprzedzającym dzień płatności rachunku.

Tow. Akc. Fabryk Budowy Transmisji
Maszyn i Odlewni Żelaza

J. JOHN w ŁODZI

WŁASNE BIURA SPRZEDAŻY:

w Warszawie w Poznaniu w Lwowie w Krakowie w Lublinie
Al. Jerozolimskie 51 Zygmunta Augusta 2 ul. Zybkiewiczza 39 ul. Basztowa Nr. 24 Krak. Przedm. 58

Adres telegr. „TRANSMISJA“.

TRANSMISJE (pędnie). Łożyska samosmary. Wieszaki. Wałki. Sprzęgła stałe i rozłączane: kłowe i cierne. Koła pasowe i linowe. Naprężacze pasów. Kierowniki pasowe. Wykonanie dokładne. Kontrola sprawdzianami różnicowemi. Produkcja masowa na skład; terminy krótkie.

KOŁA zębate czołowe i stożkowe z zębami obrabianymi na specjalnych automatach.

TOKARKI pociągowe, szybkoobrotowe z wałkiem pociągowym do toczenia i śrubą pociągową do gwintów. Budowa mocna. Wykonanie serjami bardzo dokładne. Wrzeczona szlifowane. Każda tokarka próbowana i kontrolowana protokółarnie.

UCHWYTY samocentrujące.

KOTŁY Strebela do ogrzewań centralnych.

RUSZTY patentowane.

ODLEWY według przysłanych rysunków i modeli.

DOSTAWA ZE SKŁADÓW LUB W TERMINACH KRÓTKICH.

Bracia Lilpop

WARSZAWA

polecają ze składów miejscowych

MAZOWIECKA 7

STAL HUTY BISMARCKA

w Wielkich Hajdukach na Górnym Śląsku

Szybkosprawną, narzędziową specjalną i węglistą, spawalną, konstrukcyjną do budowy samolotów, samochodów, parowozów i t. p.

TELEFON 29-60

Źródła zakupu:

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Ceglarki i tłoczarki:

Bracia Kanczewscy. Fabryka Maszyn i Odlewni Żelaza. Częstochowa.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12. tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.

Łańcuchy:

Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Łańcuchy „Galla”:

Tranmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Pędnie:

Tow. Akc. „J. John” w Łodzi.

* Bracia Kanczewscy. Fabryka Maszyn i Odlewni Żelaza. Częstochowa.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Tokarki:

Tow. Akc. „J. John” w Łodzi.

Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewni Żelaza w Noworadomsku.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewni Żelaza w Noworadomsku.